

Národná rada Slovenskej republiky

1425

Číslo:

Návrh

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
Milana Horta, Milana Brňáka, Ladislava Pittnera, Františka Mikloška, Jána Langoša

na vydanie

**zákona o poskytnutí jednorázového peňažného príspevku politickým väzňom a
pozostalým manželkám**

Predkladajú:
Milan Hort
Milan Brňák
Ladislav Pittner
František Mikloško
Ján Langoš

Návrh na uznesenie:
Národná rada Slovenskej republiky
s c h v a ľ u j e :

Návrh poslancov: Milana Horta,
Milana Brňáka, Ladislava Pittnera
Františka Mikloška a Jána Langoša
o poskytnutie jednorázového peňažného
príspevku politickým väzňom
a pozostalým manželkám.

Bratislava február 2002

Návrh

Z á k o n a

zo dňa 2002

o poskytnutí jednorázového peňažného príspevku politickým väzňom
a pozostalým manželkám

Národná rada SR sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

Účel a predmet

Pre zmiernenie krívd spôsobených komunistickým režimom v rokoch 1948 – 1989 politickým väzňom na Slovensku v nadväznosti na zákon č. 119 zo dňa 23. apríla 1990 o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov tento zákona vymedzuje osoby, určuje nároky, rozsah a spôsob poskytovania jednorázového finančného príspevku politickým väzňom a ich rodinným príslušníkom, a orgán štátnej správy na konanie o poskytnutí príspevku.

§ 2

Vymedzenie osôb, ktoré majú nárok na jednorázový peňažný príspevok

- (1) Zákon sa vzťahuje na občanov Slovenskej republiky, ktorí boli väznení a odsúdení na viac ako 12 mesiacov a svoj trest vo výkone trestu odpykali a boli Ministerstvom spravodlivosti SR odškodnení.
- (2) Zákon sa vzťahuje aj na vdovy, vdovcov po osobách uvedených v ods. 1, ak sú občania Slovenskej republiky.
- (3) Zákon sa vzťahuje aj na tých politických väzňov, ktorí boli odsúdení na viac ako 3 mesiace a svoj trest odpykali a boli Ministerstvom spravodlivosti SR odškodnení podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, v znení neskorších predpisov; nevzťahuje sa však na ich vdovy a vdovcov.
- (4) Ak oprávnená osoba uvedená v ods. 1 zomrela a nárok neprešiel podľa ods. 2 na vdovy a vdovcov, prechádza nárok na jednorázový príspevok na dedičov oprávnenej osoby v alikvotnom podieli a to podľa zákona o dedení.

§ 3

Spôsob uplatnenia nároku

- (1) Oprávnená osoba uvedená v § 2 tohto zákona písomne nahlási svoj nárok v Sociálnej poisťovni – Ústredie Bratislava, ul. 29. augusta 8 -10, 813 03 Bratislava a to najneskôršie do 31. 10. 2002, inak nárok 31. 12. 2003 zaniká.
- (2) U vdovcov a vdov po oprávnených osobách predložia žiadatelia aj sobášny list. V prípadoch, keď dôchodok z dôchodkového poistenia vypláca iný orgán, je vecne príslušným orgánom k rozhodnutiu.
- (3) O nároku, o výške jednorázového peňažného príspevku a o jeho výpláte rozhoduje orgán uvedený v ods. 2.
- (4) U dedičov oprávnenej osoby je potrebné k žiadosti predložiť aj overené, právoplatné rozhodnutie o dedičskom konaní.

§ 4

Výška peňažného príspevku

- (1) Výška jednorázového peňažného príspevku je pre politických väzňov ak ich väzba trvala aspoň rok 80 000,-- Sk. Za každý započatý rok od druhého roku väzenia sa príspevok zvyšuje o 3 000,-- Sk za rok.
- (2) Výška jednorázového peňažného príspevku pre osoby uvedené v § 2 ods. 2 je 50 % príspevku uvedeného v § 4 ods. 1.
- (3) Výška jednorázového peňažného príspevku pre osoby, ktoré mali väzenie aspoň 3 mesiace je 20 000,-- Sk.

§ 5

Etapy vyplácania jednorázového finančného príspevku

- (1) Sociálna poisťovňa bude vyplácať jednorázový finančný príspevok v rokoch 2002 až 2004 a to v troch postupných etapách.
- (2) V roku 2002 poskytne jednorázový finančný príspevok do výšky 48 mil. Sk žijúcim politickým väzňom.
- (3) V roku 2003: v prvej etape doplní sa finančný príspevok žijúcim politickým väzňom na výšku príspevku, ktorá je uvedená v ods. 1 § 4 tohto zákona, v druhej etape zahájí vyplácanie príspevku osobám, uvedeným v ods. 2 § 4 tohto zákona postupne od najstarších ročníkov.
- (4) V roku 2004: v prvej etape doplní sa finančný príspevok osobám, u ktorých sa započalo vyplácanie príspevku v r. 2003 a to na zákonom príslušnú výšku podľa ustanovení ods. 1 a 2 § 4 tohto zákona, v druhej etape sa začne a ukončí vyplácanie osobám, dedičom oprávnenej osoby ako aj osobám, uvedeným v ods. 3 § 4 tohto zákona.

§ 6

Konanie o priznaní jednorázového príspevku

- (1) Na konanie podľa tohoto zákona sa vzťahuje zákon o správnom konaní.
- (2) Proti rozhodnutiu orgánu uvedeného v ods. 1 je možné podať odvolanie na Najvyšší súd SR do 30 dní od doručenia oznámenia Sociálnej poisťovne o výške a etape vyplácania príspevku.

§ 7

Všeobecné ustanovenia

- (1) Náklady na jednorázový peňažný príspevok hradí štát.
- (2) Jednorázový peňažný príspevok – okrem prípadov uvedených v ods. 4 § 2 tohoto zákona – nepodlieha dani z príjmu fyzických osôb.
- (3) Podmienka občianstva SR sa považuje za splnenú ak občianstvo trvá ku dňu podania žiadosti podľa ustanovenia § 3 ods. 1 tohoto zákona.
- (4) Na zmiernenie krívd osôb, ktorých nároky neboli doriešené pri výkone zákona č. 87/91 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, navrhne vláda SR novelu tohoto zákona.

§ 8

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom jeho vyhlásenia v Národnej rade Slovenskej republiky.

Dôvodová správa

Navrhovaným zákonom sa plní povinnosť, ktorú na seba prevzala Národná rada Slovenskej republiky v ustanovení § 5 zákona č. 125 zo dňa 27. marca 1990 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického režimu.

Podľa archívov štátnej správy a dostupnej literatúry bolo v rokoch 1948 až 1989 komunistickým režimom na Slovensku odsúdených 71 168 osôb.

Podľa výkazu Ministerstva spravodlivosti SR bolo podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii odškodnených 21 553 osôb. Rozdiel – takmer 50 tisíc osôb medzi odsúdenými a odškodnenými je potrebné vidieť v tom, že

- značná časť odsúdených pochádzala z radov, ktorí boli odsúdení komunistickou justíciou v ich neprítomnosti alebo nezistení ich pobytu pri vyšetrovaní za protištátnu činnosť
- značná časť je aj tých, ktorí boli síce vo vyšetrovacej väzbe, ale často bez akýchkoľvek písomností boli prepustení na slobodu,
- značná časť bola odsúdená podmiennečne a Ministerstvo spravodlivosti SR nedostalo od súdnych orgánov ich rozsudky, lebo sa na nich nevzťahovali ustanovenia § 23 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnych rehabilitáciách, značná časť bola súdená podľa zákonov 231/48 Zb., z. 86/1980 Zb., z. 140/1961 Zb., z. 150/69 Zb., resp. podľa zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 99/1969 Zb. v kategórii prečinov, resp. priestupkov, kde v prevažnej väčšine bolo len podmiennečné odsúdenie, resp. finančný postih, resp. vylúčenie zo školy, resp. neumožňovanie pôsobenia v zamestnaní (najmä v kategórii pedagógov, zamestnancov štátnej správy a pod.). Získať presnú evidenciu nie je možné – okrem osôb rehabilitovaných podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii. Tento stav však bol spôsobený aj tým, že v roku 1993 došlo k reorganizácii územných celkov Slovenska, vznikali nové súdy a spisy sa aj záhadne alebo zámerne – strácali. Podľa prieskumu prevedeného na dvoch slovenských organizáciách politických väzňov je dnes priemerný vek žijúcich politických väzňov 73,7 roka, pričom najstarší dnes žijúci politický väzeň má 100 rokov

Sociálna poisťovňa tým, že podľa ustanovenia paragrafu 25 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, vypláca žijúcim politickým väzňom príplatok k dôchodku za dobu strávenú vo väzení, je známy aj presný počet žijúcich politických väzňov, ktorí ku dňu 22. februára 2002 je 2 370 osôb.

Z porovnateľných štatistík, by okrem žijúcich politických väzňov sa malo odškodniť 4 700 vdov – vdovcov alebo tomuto počtu primeraný počet rodinných príslušníkov, pokiaľ nárok vdov a vdovcov ich úmrtím zanikol.

Kvantifikácia nákladov:

Základné údaje: celkový počet oprávnených osôb 7 050 osôb

z toho žijúcich politických väzňov 2 370 osôb

priemerná dĺžka väzby oprávneného politického väzňa 9 rokov

odškodnenie jedného žijúceho politického väzňa:

- základná výška 80 000,- Sk

- priemer za každý začatý rok väzby (na 9 rokov) 27 000,- Sk

Celkom: 107 000,- Sk – z toho na rok 2002 20 250,- Sk

Celková suma odškodnenia oprávnených osôb
Z toho pripadá na žijúcich politických väzňov

503,0 mil. Sk
251,5 mil. Sk

Predložený návrh v porovnaní so zákonom podobným v Českej republike č. 261/2001 Sb. o poskytovaní jednorázovej peňažnej čiastky účastníkom národného boja za oslobodenie, politickým väzňom a osobám z rasových a náboženských dôvodov sústredených do vojenských trestných táborov obmedzuje príspevok u vdov, vdovcov a u osôb väznených do jedného roku nasledovne:

- a) u politických väzňov v Českej republike sa za každý mesiac nad jedným rokom väzby priznáva mesačný príplatok 1 000,-- Kč; náš návrh obsahuje ročný príplatok 3 000,-- Sk,
- b) u vdov a vdovcov po politických väzňoch sa krátenie uvedené v bode a) premietne tak isto do zníženia nároku na štátny rozpočet,
- c) u politických väzňov s výkonom trestu do jedného roku je v Českej republike príspevok 60 000,-- Kč v našom návrhu len 20 tisíc Sk,
- d) u dedičov sa krátenie nároku z bodov a) až c) premietne aj do tejto kategórie; kým v Českej republike táto finančná čiastka nepodlieha dani z príjmu, zatiaľ náš návrh opodstatnenosť zdanenia priznáva.

Návrh zákona je v súlade s ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami, pri jeho realizácii si nevyžiada nároky na pracovné sily, ani na organizačné zabezpečenie.

Návrh prihliada ku skutočnosti, že naše zákonodarstvo, napríklad na rozdiel od zákonodarstva v Českej republike, v posledných rokoch znížilo výhody politických väzňov priznávané od roku 1990 aj v železničnej, autobusovej doprave, ako aj v pridelovaní liečebných poukazov v kúpeľnej liečbe.

Doložka zlučiteľnosti návrhu zákona s právom Európskej únie

1. Navrhovateľ zákona: skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky.

2. Názov návrhu zákona: návrh zákon o poskytnutí jednorázového peňažného príspevku politickým väzňom a pozostalým manželkám.

3. V práve Európskej únie je problematika návrhu zákona: neupravená.

4. Návrh zákona svojou problematikou: nepatrí medzi prioritné oblasti aproximácie práva uvedené v čl. 70 Európskej dohody o pridružení a svojou problematikou nepatrí medzi priority odporúčané v Bielej knihe.

5. Charakteristika právnych noriem Európskej únie, ktorými je upravená problematika návrhu zákona: neupravená.

6. Vyjadrenie stupňa kompatibility s právnou normou Európskej únie: neupravená.

MINISTERSTVO FINANCIÍ SR
Odbor štátneho rozpočtu

Bratislava, 5.3.2002

Národná rada
Slovenskej republiky

Ven: Stanovisko odboru štátneho rozpočtu k rozpočtovým
dôsledkom návrhu skupiny poslancov na vydanie zákona o
poskytnutí jednorázového peňažného príspevku politickým
väzňom a pozostalým manželom (predložil p. poslanec
Pittner)

V dôvodovej správe k predloženému návrhu sa konštatuje,
že "Celková suma odškodnenia oprávnených osôb predstavuje 503
mil.Sk." Z toho v roku 2002 sa predpokladá jednorázový
finančný príspevok do výšky 48 mil. Sk.

Odbor štátneho rozpočtu konštatuje, že v rámci kapitoly
Všeobecná pokladničná správa je v roku 2002 na tento účel
rozpočtovaných 24 mil. Sk (na základe prijatého poslancckého
návrhu). Ďalších 24 mil. Sk, ktoré by bolo v zmysle návrhu
potrebné v roku 2002 vyčleniť, nie je osobitne rozpočtovaných.

Vo vzťahu k rozpočtovým dôsledkom na ďalšie rozpočtové
roky konštatujeme, že sa spolu s ďalšími prijatými, resp.
prípravovanými návrhmi zakladajú mimoriadne zložité podmienky
pre zostavenie ekonomicky únosného návrhu štátneho rozpočtu.

Odbor štátneho rozpočtu sa v tejto etape pripomienkovania
nevyjadruje k legislatívnej a obsahovej stránke predloženého
návrhu.

Ing. Miloš Nosál, Csc.
riaditeľ odboru štátneho rozpočtu

